

4 JUL 2016

Samferdselsdepartementet

Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Innspill til Nasjonal transportplan 2018 – 2029

Norges Blindforbund jobber for full likestilling for blinde- og svaksynte på alle samfunnsområder, også innen transport. Nasjonal Transportplan er et viktig dokument, som skal bidra til at flest mulig skal kunne reise kollektivt.

Vi har følgende innspill til ovennevnte høring:

- All visuell informasjon må også være i øyehøyde
- Informasjon må også forefinnes auditivt
- Assistanse på togstasjoner ved større og mellomstore stasjoner og der det er særskilt behov pga lokale forhold
- Annonsering av transportmiddel

Universell utforming fjernet som hovedmål

Norges Blindforbund er bekymret over at, samtidig som man holder fast ved viktigheten av universell utforming, tar dette ut som et av hovedmålene i planen og gjør det om til et av delmålene. Dette gir inntrykk av man ikke lengre har like stort fokus på universell utforming.

Plandokumentet sier heller ikke mye om universell utforming.

Regjeringen presiserer følgende i høringsutkastet; «Universell utforming er lovfestet i diskriminering- og tilgjengelighetsloven. Alle nye anlegg og vesentlige oppgraderinger skal tilfredsstillende krav til universell utforming. Dette omfatter alle transportformer og reiseformål. For at hele transportsystemet skal holde en tilfredsstillende standard er det nødvendig å oppgradere eksisterende infrastruktur, og sørge for bedre overganger mellom transportformene.»

Det er bra at alle nye anlegg skal ha universell utforming. Det er imidlertid slik at det bygges relativt få nye jernbanestasjoner og lufthavner, og som det påpekes i høringsutkastet, eldre lufthavner er i større grad basert på eldre forskrifter, der det ikke stilles krav til universell utforming. Det samme gjelder jernbanestasjoner, ferge- og bussterminaler.

Vi er glade for at lov om universell utforming ved lufthavner pålegger kartlegging av eldre lufthavner med henblikk på mangler mht universell utforming.

Ledelinjer

For gruppen synshemmede er det fortsatt en del som mangler, før vi kan sette stempelet universell utforming på de ulike leddene i reisekjeden. Det er mange togstasjoner, lufthavner, ferge- og bussterminaler som ikke har ledelinjer og oppmerksomhetsfelt. Dette medfører at flere som kunne reist alene, lar være å gjøre det, fordi de opplever det for vanskelig å skulle finne fram.

Det må være taktilt opphøyde ledelinjer og oppmerksomhetsfelt til viktige punkt, som perronger, gater, bussoppstillingsplasser, informasjonsskjermer og møtepunkt.

Tilgang til visuell informasjon

Synshemmede er avhengig av skjermer i øyehøyde for å få informasjon. Skilt på togstasjoner, flyplasser, ferge- og bussterminaler henger for høyt til at personer med synsnedsettelse har mulighet til å se disse. Det er alt for få informasjonsmonitorer i øyehøyde.

All informasjon skal være universelt utformet. Det vil si skilt i øyehøyde og nedsenkede monitorer på alle flyplasser, togstasjoner, ferge- og bussterminaler. På større flyplasser, togstasjoner og terminaler må det være flere nedsenkede monitorer.

Brukermedvirkning må inn fra start i alle prosjekter og man må ha med ulike brukergrupper.

Under punktet Bruk av ITS (intelligente transportsystemer) for å øke effektiviteten og nå de transportpolitiske målene, står bl.a. følgende; «Framtidens transportbrukere vil etterspørre attraktive og helhetlige transport- og informasjonstjenester».

Det må stilles krav til universelt utforming av ITS-løsninger.

Tilgang til auditiv informasjon

Reiser man med tog, er det en stor utfordring for synshemmede å komme på riktig vogn, da man kun får visuell informasjon om hvilken vogn som er betjent, ubetjent, kun for de med månedskort etc. Blinde er helt avskåret fra å få denne informasjonen.

Det er også en stor utfordring at man ikke får informasjon over høyttaler om hvilket tog som kommer.

Når det gjelder buss, er det fortsatt langt igjen før vi kan snakke om universelt utformede holdeplasser, så lenge det ikke finnes et system som gjør det mulig for synshemmede passasjerer å få vite hvilken buss som stopper på holdeplassen.

En ny undersøkelse, utført av Ipsos, viser at 4 av 5 synshemmede synes det er vanskelig eller umulig å finne riktig buss.

Nesten 2 av 3 synshemmede oppgir at de kvier seg for eller aldri bruker kollektivtransport alene. Det å finne riktig buss, er den største utfordringen. Mer enn 80 prosent forteller at de synes det er vanskelig å finne riktig buss. 3 av 5 sliter med å stoppe bussen når den kommer. 2 av 3 har problemer med å komme av på riktig holdeplass.

Det må være auditiv annonsering av holdeplasser i alle transportmidler samt mulighet til å identifisere dem på utsiden, ved f.eks. utvendige høyttalere for buss og tog. I tillegg må det utvikles opplegg som gjør det enklere å stoppe bussen, og det må lages tekniske løsninger for å få dette til, herunder aktiv bruk av tilgjengelige apper.

Tilgang til holdeplass

2 av 3 synshemmede synes det er vanskelig å krysse veien for å komme til holdeplass. Sebrastriper er et svært viktig hjelpemiddel for å komme seg til eller fra holdeplassen.

Det må være sebrastriper ved krysningspunkter på vei til holdeplass, og det må utformes krav til vei til holdeplass.

Assistanse på togstasjoner

Det er fortsatt bare seks togstasjoner som tilbyr assistanse, 10 totalt i løpet av 2016. Dette er for dårlig.

Det må tilbys assistanse på togstasjoner ved større og mellomstore stasjoner og der det er særskilt behov pga lokale forhold.

Standardisering og sikring av universelt utformede IKT- systemer.

Systemer som skal gi informasjon til reisende er i dag ulikt utformet. Dette gjelder bl.a. sanntidsinformasjon, aktivering av lyd i lyskryss og utforming av apper for billettering og ruteinformasjon. Det må komme standarder som sikrer lik utforming av slike systemer over hele landet. Apper og andre IKT- løsninger må sikres universell utforming.

Trafikksikkerhet

For personer med nedsatt syn er det noen forhold som er særdeles viktig for å oppnå trafikksikkerhet.

Stillegående biler er en stor utfordring for synshemmede. Undersøkelse viser at hver tredje person med nedsatt syn opplever utrygghet i trafikken, pga stillegående kjøretøy. Det har bl.a. vært flere uhell mellom personer med nedsatt syn og el-biler.

Vi ber om at krav til lyd i el-bil økes til minimum 30 km. pr. time. Det må også settes i gang andre tiltak, som f.eks. informasjonskampanjer.

For personer med nedsatt syn er lyd i lydkryss viktig for å vite når man kan krysse veien. Å gå på rødt lys skaper svært trafikkfarlige situasjoner.

Det må komme krav om lyd i alle lyskryss.

Undersøkelser viser at, for så å si alle synshemmede, er sebrastriper viktig for å finne krysningspunkter og krysse veien trygt. Førerhunder er lært opp til å gå til sebrastriper. Det er en rekke krysningspunkter hvor det i dag ikke er sebrastriper, og undersøkelse gjort av MMI viser at bilførere oppgir at de er mindre oppmerksomme ved et slikt krysningspunkt enn der hvor det er sebrastriper.

Vi ber om at det i regelen stilles krav til sebrastriper alle steder der det er planlagt krysningspunkt av vei.

Det er også en utfordring at fortau der en del steder ikke har kant ved krysningspunkt, slik at man uforvarende kan komme ut i veibanen.

Det må være et ufravikelig krav, der det er fortau, at det er markert kant ved veikrysning.

Nasjonal transporttjeneste (TT- ordning)

For blinde- og svaksynte er TT avgjørende for kunne leve et normalt, aktivt hverdagsliv. Undersøkelse viser at TT-ordningen som fylkene har, gir alt for få turer med konsekvens at man ikke får besøke venner, gå på butikken, deltatt i foreningsliv, fulgt opp egne barn eller gå til tannlege, så ofte man ønsker. TT brukes i kombinasjon med kollektivtransport. Derfor er en nasjonal TT-ordning, som vi nå ser de første skrittene mot i noen fylker, en svært viktig del av transportsystemet for synshemmede.

Nasjonal TT- ordning må omtales i Nasjonal Transportplan.

Grunnlagsdokumentet er lite presist når det gjelder beskrivelsen av utfordringer og løsninger for personer med nedsatt syn, hørsel og bevegelse. Dette må tydeliggjøres på en bedre måte.

Det må settes en tidshorisont for når samtlige lufthavner, togstasjoner, ferge- og bussterminaler skal være universelt utformet.

For øvrig stiller vi oss bak Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons innspill til ovennevnte høring.

Oslo 24.06.16

Med vennlig hilsen

Sign
Arnt Holte
generalsekretær

Sign
Beate Alsos
rådgiver,
interessepolitisk avdeling